

Zpráva ze služební cesty na Slovensko

Účel cesty: Účast na archivní konferenci – Archívne dni Žilina 2007.

Termín cesty: 23.5.2006 – 25.5.2007

Účastník cesty: Ing. Miroslav Kunt, Národní archiv

Zprávu podává: Ing. Miroslav Kunt

Datum vyhotovení: 5.6.2007

Podpis ředitelky archivu:

Organizační údaje o služební cestě

Odjezd z Prahy dne 23.5.2007, doprava vlastní

Odjezd ze Žiliny dne 25.7.2007, doprava vlastní

Ubytování v hotelu Slovakia Žilina

Vyúčtování cesty: Všechny náklady hradí slovenská strana (ubytování, strava) nebo Česká archivní společnost (zdravotní pojištění).

Průběh pobytu: Účast na konferenci vč. vlastního příspěvku, první a poslední den v poledne začátek/konec jednání.

Průběh a výsledky jednání

Na pozvání Společnosti slovenských archivářů (SSA) jsem se zúčastnil jako zástupce České archivní společnosti archivní konference v Žilině, tentokrát zaměřené na téma „Archívy 21. storočia. Sprístupňovanie archívnych fondov a nové technológie“. Jednalo se již o 11. „Archívne dni“, které se na rozdíl od dvouletého cyklu v ČR konají nyní s roční periodicitou.

Jednání bylo zahájeno zdavicemi zástupců Žilinského samosprávného kraje, města Žiliny a Odboru archivů a registratur MV SR. Zde byl vyzdvižen společný projekt kraje, města a ŠA (Štátny archív) Bytča „Žilinčania včera a dnes“, který bude prezentován výstavou v září 2007; plánovány jsou výstavy další. Za nemocného dr. Kartouse, ředitele OAR MVSR vystoupil dr. Vrteľ, který konstatoval „těžký rok“ – novela zákona, neplnění usnesení vlády o situaci v archivech v oblasti personálního a hmotného zabezpečení. Předsedkyně SSA dr. Kollárová seznámila přítomné s činností výboru Společnosti: spuštěny byly nové stránky SSA <http://www.archivar.sk>; vypsaná byla soutěž pro mladé o cenu dr. Rákoše, avšak přihlásila se pouze jedna účastnice; panuje nervozita kvůli avizovanému propouštění (až 20%) – odeslán dopis ministru vnitra, podpořil i OAR MV; problém s novelou zákona, která nebyla archivní veřejností diskutována.

První příspěvek odborné části přednesl **PhDr. Ladislav Vrteľ** z Odboru archivů a registratur MV na téma „*Automatizovaný archivní informační systém*“. Zejména po teoretické stránce se jednalo o náročný rozbor co je (automatizovaný) archivní informační systém: je mj. definován v slovenském archivním zákoně jako systém o archivních dokumentech (§2) a jeho okruhy vymezeny v §11. Jedná se o evidenci archivního dědictví a o archivní pomůcky. Pro archivy je k dispozici číselník (Slovenská archivistika č. 2/2005), mimo zůstávají archivy právnických osob (podnikové), kde je však otázkou, zda se jedná o archivy trvalého uložení.

V oblasti evidence JAF existovala elektronická evidence archivních fondů (ELAF) firmy IVES Košice (organizace MV), ta však dnes nevyhovuje. Všechny evidence jsou vedeny pouze v papírové podobě včetně evidence centrální. Zatím je vytvořena pouze evidence archivních pomůcek v MS Excel – je jich centrálně evidováno přes 3000 (!pouze).

Zpracování ve státních archivech je prováděno v centrálně Ministerstvem vnitra pořízených programech firmy Bach systems, s.r.o.: probíhá školení segmentu ProMapy, OAR MV (věcným gestorem je dr. Mišovič) požaduje možnost popisu různorodého diplomatického materiálu „v jednom“ (dohromady). V roce 1999 byla vydána nová Příručka archivára s metodikou pro zpřístupňování, tvorba inventárních záznamů se opírá o známou příručku z roku 1988, ale příliš se nerespektuje. Na závěr příspěvku dr. Vrteľ zhodnotil možnosti retrospektivní konverze stávajících pomůcek s otázkou koexistence klasické a elektronické podoby, přičemž zdůraznil nutnost revize převáděných pomůcek.

Ing. Jozef Hanus, CSc. ze Slovenského národního archívu hovořil o problému „*Koncepcia digitalizácie v slovenskom archívnictve a realita*“. Velmi didakticky nejprve

vysvětlil co je „digitální“ a „analogový“, představil tabulku srovnávající velikost datových souborů rastrové grafiky podle toho, co se skenuje. Jsou dodržována doporučení projektu Calimero, Slovenská národní knihovna Martin vydává standardy a technická doporučení. Celoslovenské pracoviště vzniklo v Štátnom ústrednom bánskom archíve v Banské Štiavnici na veľkoformátové kameře Cruise. Slovenský národný archív digitalizuje na zařízení Atlas, digitální stěně Bellerlight 6000 a skeneru mikrofilmů – zde chtěli řešit zejména problém čteček mikrofilmů, jejichž cena je neúměrná a v archivech se nedostávají. Již zmíněné (nenaplnované) usnesení vlády předpokládá zaměstnat 15 vysokoškoláků, 38 osob s ÚSO vzděláním a pro informační technologie v archivech 18 vysokoškoláků. Na otázku „Co digitalizovat?“ lze odpovědět především, že vše do roku 1526, protože zákon starší dokumenty zakazuje zapůjčovat v originálu. Příspěvek zakončil zajímavými srovnáními ceny uložení jednotlivých forem (klasická, digitální) dle známého článku švédského kolegy Jonase Palma *The Digital Black Hole* (Digitální černá díra).

Mgr. Juraj Šedivý z Filozofickej fakulty University Komenského Bratislava hledal zahraniční inspirace v příspěvku „*Koncepcia digitalizácie niektorých zahraničných projektov – inšpirácia či strašiak pre nás?*“. Zde položil základní otázky: Kdo (koho se to týká) – paměťových institucí, Co (se digitalizuje) – od cimelií ke kvantům, Proč – jde o standardní služby ve znalostní společnosti a demokratický přístup k informacím. Načrtl „virtuálního dvojníka“ archivu, vlastně strukturu prezentace dat v internetu: 1) informace o archivu, 2) základní informace o fondech, 3) základní informace o pomůckách, 4) vyhledávání v 2) a 3), 5) přístup k archivním dokumentům, 6) propojení s jinými databázemi. Následovalo srovnání Slovenska s ČR a Maďarskem na základě předtím definovaných bodů. Zmínil synergický efekt, který nese spolupráce institucí mezi sebou, s univerzitami apod., diverzifikaci cest – i malé projekty mají smysl. Zásadní byl závěr vycházející z prací Manfreda Thallera (Německo), kdy digitalizace externí firmou vychází finančně stejně draze, jako vlastními silami.

Monika Péková ze Slovenského národného archívu ve svém příspěvku „*Digitalizácia v Slovenskom národnom archíve – súčasný stav, problémy, perspektívy*“ hned na začátku položila provokativní otázku, co pomáhá obyčejnému smrtelníkovi, když potřebuje informace víc – archiv nebo Google? Naznačila důležitost přípravy a zodpovězení otázek co, kdo, kdy, kde a jak se bude digitalizovat. V SNA probíhá digitalizace prostřednictvím programu Sirius, data jsou předávána firmě Bach k importu popsané jednoznačnými názvy „čísloArchivu_čísloFondu_čísloGenerovanéPC_čísloNáhledu_verzeNáhledu.přípona“. Ukládání je prováděno na CD a DVD.

Následující referáty **Róberta Maretty** „*Digitalizácia stredovekých listín v Slovenskom národnom archíve*“ a **Mgr. Eleny Kašiarovej a Marty Kalnovičovej** „*Naša cesta až k digitalizácii veľkoformátových archívnych dokumentov*“, stejně jako přednášku hlavního sponzora a spoluorganizátora, firmy Bach systems, s.r.o. (**Krasimír Damjanov**: *Komplexný informačný systém archívu – sen alebo skutočnosť?*) jsem nemohl vyslechnout, neboť zahraniční delegáti a výbor SSA absolvovali milé přijetí u primátora města Žilina Ivana Harmana.

Další prezentací byl příspěvek **Ing. Tomáše Bílého** z firmy NetPro systems, s.r.o. „*Badatelna – transformace a zprostředkování informací o zpracovaných archiváliích badatelům v rámci projektu badatelna.sk v přímé návaznosti na archivářský program Janus.*“ Představen byl program Janus Archiv, používaný na Slovensku zatím pouze v jednom archivu (viz dále), ale v Čechách velmi rozšířený. Zásadnější byly informace o nově podobně webového prohlížeče zahrnujícího prezentaci dat o archivních fondech a sbírkách (v Česku z programu PEVA) a archivních pomůcek (z programu Janus Archiv).

Automatizovaný systém spisové služby organizace IVES Košice (příspěvková organizace MV SR provozující mj. základní registry) představila **Mgr. Alena Prešovská**

v příspěvku „*Automatizovaný systém správy registratury – aplikačná podpora*.“ Velmi rychlé a podrobné představení systému mi neumožnilo udělat si přesný obrázek o principech řešení, avšak některé momenty lze považovat za problematické – např. nutnost uzavírat spis v rámci běžného roku a v případě neuzavření povinnost „přeregistrovat“ do roku nového.

Na závěr prvního dne následovala diskuse, jejímž hlavním tématem byla novela archivního zákona, především úprava v povinnosti zaměstnat v archivu aspoň jednoho pracovníka s vysokoškolským archivním vzděláním. Od 1.6.2007 (platnost novely – celý text viz www.archivar.sk) má postačovat i „příbuzný obor“. **Doc. J.Roháč** z bratislavské katedry PVH shrnul, že jde o negativní změny a přečetl prohlášení katedry. Zásadní vadou bylo nekonzultování s odbornou veřejností ani s vědeckou archivní radou. Navázal **Prof. L. Sokolovský**, který 1. června nazval „jedním z nejčernějších datumů slovenského archivnictví“ a informoval o svém dopisu ministru vnitra, kterým se vzdává členství ve vědecké archivní radě. Předsedkyně SSA pohovořila o aktivitách výboru v této věci: práce archivářů se zvrhává do administrativy, opět se zpochybňuje kvalifikace, zprávy o připravovaném 20% propouštění. Výbor se snažil ještě v parlamentu novelu změnit, ale ze strany poslanců nebyl zájem ani o věci jednat.

Druhý den vystupovali se svými příspěvky především zahraniční hosté. Ředitel Štýrského zemského archivu **Prof. Dr. Josef Riegler**, ředitel Štýrského zemského archivu, hovořil o „*Aspekte der Digitalisierung und des Zuganges zu den Inhalten historischer Tageszeitungen*.“ Představil nejprve vizi: všechny historické (Štýrské) noviny na internetu prohledatelné fulltextem a prezentované v „originální“ podobě (layout), neomezené kopírování a zdarma. Jedná se o 7 titulů z let 1856-1996 (2,5 milionu stran). Obdobně (bez náročného zpracování pomocí OCR) zpřístupnila Rakouská národní knihovna v projektu Anno noviny, zákoníky a parlamentaria, obdobný projekt má i Hornorakouský zemský archiv. Jako hlavní překážky vidí prof. Riegler otázku autorských a vydavatelských práv. V obecném úvodu zdůraznil problém digitalizace mikrofilmů: jde o bitonální obrazy, není možné (pro účely OCR) používat duplikáty mikrofilmů. Jako východisko se jeví technologie COM (výstup digitálního zařízení na mikrofilm). Digitalizace z originálu má vysokou cenu za stránku a drahé zařízení, osvědčil se však průchozí skener, který umožňuje vysokou produktivitu (svazky novin se rozešívají). Byla řešena otázka „Make or Buy?“, tedy zda archiv má sám digitalizovat, nebo si službu zakoupit. Zvítězila první varianta, odhadované náklady jsou 400 tisíc EUR. Skenuje se ve formátu TIFF, RGB 24 bit, 400 dpi, který je komprimován na 5-6 MB/velkou stranu. Data se ukládají na diskovém poli velikosti 8 TB s RAID. Následně proběhne přečtení pomocí OCR (FineReader). Přesnost čtení se pohybuje okolo 99%. Pro dlouhodobé uložení se skeny převádí na JPEG 2000, tj. formát standardizovaný normou ISO (24 bit, 400 dpi), pro uživatele se využívá formát PDF (strana pak 0,6 MB, hledané slovo se barevně vyznačí) na stabilním file systému + samozřejmě čistý text pro vyhledávání v databázi. Za dva měsíce projektu (běží od r. 2007) bylo digitalizováno 200 tisíc stran.

Dr. Gerald Maier ze Zemského archivu Badenska-Württemberska hovořil na téma „*Archivische Informationssysteme in Deutschland am Beispiel des Landesarchiv Baden-Württemberg*.“ Německé archivy obecně se soustřeďují na poskytování informací o archiváliích on-line. Např. Spolkový archiv koordinuje projekt Midosa online, Hesenský archiv nasazuje systém Midosa21. Badensko-W. je třetí největší spolkovou zemí a tomu odpovídá i velikost zemského archivu. Archiv (dr. Maier) spravuje portál <http://www.bam-portal.de>, který propojuje informace z knihoven, archivů a muzeí (B-A-M) a pracuje obdobně jako česká knihovnická jednotná informační brána.

V letech 2003-2006 nasadili v archivu také systém Midosa21 (viz <http://www.landesarchiv-bw.de>). Pro pořizování dat (produkční systém) slouží švýcarský program ScopeArchiv, pro prezentaci systém OLF21. Produkční systém pracuje na

konfiguraci MS Windows 2003 / db Oracle, prezentační na OS Linux, db MySQL a PHP. Systém obsahuje i řešení on-line objednávání archiválií do studoven archivu. Předpokládá se integrace tesauru místních názvů do GIS země, digitalizace vybraných částí fondů a zapojení do projektu evropské digitální knihovny (srv. články ve Fóru archivářů cca 2004-2005) a řešení komplexní správy reprodukcí (vedle řešení dlouhodobého uchování – viz Ch.Keitel).

Andrea Farkašová z městského archivu v Budapešti pozdravila přítomné jménem společnosti maďarských archivářů a přednesla příspěvek na téma „*Vyhotovovanie databáz z archivnych fondov maďarských archivov na dátových nosičoch*“. V maďarském archivnictví se databáze a počítače používají již mnoho let, v r. 1995 vznikla „Registra“ – soupis archivních fondů městského archivu. Před dvěma lety vznikl jednotný informační systém LEAR spojující dosavadní izolované databáze. V archivu také běží dva velké digitalizační projekty týkající se map a plánů, prvním výstupem jsou plány domů Budapešti z let 1861-1873: 11400 image. Velmi rozvinuté a v Maďarsku využívané jsou edice dokumentů na DVD (i zmíněné mapy a plány), které jsou také prodejné – zástupci firmy zajistili prezentaci i prodej, který se setkal s velkým zájmem.

Dr. Krzysztof Strykowski ze Státního archivu v Poznani promluvil na téma „*Stosowanie techniki komputerowej w archiwach polskich na przykladzie Archiwum Państwowego w Poznaniu*“ (Využívání výpočetní techniky v polských archivech na příkladu Státního archivu v Poznani). První pokusy s výpočetní technikou spadají již do roku 1970, kdy vznikla z iniciativy Generálního ředitelství státních archivů pod vedením prof. Nawrockeho vědecko-výzkumná skupina „Informatika a archivy“. Nový impuls přišel s novým vybavením: v polovině 90. let byl připraven program AZAK pro podnikové archivy, který je považován za předchůdce dnešního programu NADZÓR (dozor). V roce 1995 vstoupil do archivů program SEZAM (System Elektricky Zasob Archiwalnych), který byl zaveden povinně ve všech archivech. Byly vyvíjeny databáze a programy další (v CDS/ISIS, MS Access), zvláštní úlohu tu stále hraje poznaňský státní archiv. V souvislosti s rozvojem internetu jsou zpřístupňovány i některé digitalizované archivní soubory – např. Jednota českých bratří.

Ing. Miroslav Kunt z Národního archivu v Praze informoval o situaci v ČR na téma „*Elektronické archivní pomůcky a digitalizace v archivech České republiky*“. Po přehledu metodických východisek pro tvorbu archivních pomůcek (zejm. vyhláška 645/2004 Sb.) byl představen nový celostátní technický standard (XML – DTD specifikace) pro archivní pomůcky typu inventář/dílčí inventář. V ČR se používají dva systémy – jednak ProArchiv firmy Bach system, s.r.o. (monopolně zakoupený pro státní archivy na i Slovensku), jednak Janus2000. U obou systémů byly uvedeny příklady archivů, které je používají a jejich základní výhody a nevýhody. Jako nadstavba jsou využívány systémy „Archivní VadeMeCum“ a „Badatelna CZ“ zmíněných firem sloužící k webové prezentaci dat o archivních fondech, archivních pomůckách a archiváliích. Zmíněna byla retrospektivní konverze archivních pomůcek (zejm. zkušenosti Národního archivu) a právní otázky zveřejnění archivních pomůcek (analýza UK - nejsou autorským dílem). Představen byl projekt výzkumu a vývoje MV, kde podal Národní archiv přihlášku na téma „Možnosti a formy zpřístupnění archivních fondů nebo jejich součástí veřejnosti v elektronické podobě“. V části týkající se digitalizace byly představeny některé projekty: účast na projektu Monasterium, digitalizace pobytové evidence Prahy, digitalizace v rámci Janus2000 (Národní archiv), Fotografická pozůstalost Franze Queissera (SOA Litoměřice), digitalizace tzv. indikačních skic (Archiv zeměměřičství a katastru, Národní archiv, ZA Opava, MZA Brno), digitalizace matrik. Rovněž byli kolegové upozorněni na evropský projekt Michael. V závěrečném shrnutí byly nastíněny některé problémy: nepřipravenost archivů na masovou digitalizaci, nedostatečná metadata – chybí napojení digitalizovaných záznamů na archivní pomůcky, vytváření „specializovaných aplikací“ pro prezentaci konkrétního digitalizačního projektu.

Prof. Ivan Fras z Historického archivu v Ptují seznámil s informatizací v slovinských archivech - „*Informatizacija v slovenskih arhivih*“. Představil archivní síť ve Slovinsku, Slovinský archivní spolek (www.arhivsko-drustvo.si) a také historické město Ptuj. Samotný ptujský archiv se vyvinul z městského archivu založeného v roce 1955 a sídlí v prostorách býv. dominikánského kláštera, spravuje 3500 bm a má 12 zaměstnanců. Při tvorbě informačního systému se přihlíželo k tomu, aby byl flexibilní a splňoval mezinárodní standardy (ISO). Začali s vývojem vlastního programu InfoArh a v roce 2001 spolu s dalšími regionálními archivy pokračoval vývoj směrem k aplikaci, která by byla pro uživatele přehledná. InfoArch 3.0 pracuje s lokálními databázemi, je problém s datovým modelem. Data lze exportovat ve formátu XML, používá se XSL transformace s DTD, je možná transformace do MS Word, Excel atd.

PhDr. Radoslav Ragač z Ústavu paměti národa v Bratislavě se podíval na „*Digitalizáciu francúzskymi očami*“, kde shrnul poznatky ze své studijní cesty. Popsal strukturu francouzských archivů a také nejmodernější departementální archiv v Yvelinés: za rok bylo předloženo 6000 originálních dokumentů, digitalizovaných n-násobně víc. Badatele lze rozdělit na a) genealogy, b) regionální historiky, c) ostatní (těch je nejméně). Prioritou je digitalizace matrik, které jsou zpřístupňovány bezplatně přes internet, ale s omezením případného stahování. Dálkově a dobrovolně mohou genealogové v této aplikaci připojovat indexy, takže je takto „externě“ doplňována báze informací pro fulltextové vyhledávání. Digitalizuje se i sčítání obyvatelstva, ikonografické materiály – dominuje snaha dát na internet všechno, co jde. Stejně jako jinde i zde je někdy problémem autorský zákon umožňující zpřístupnit „pracovní kopii“ jen tam, kde mají originál. Digitalizace velkých řad dokumentů ve standardních formátech je zadávána externě, cenu se podařilo stlačit na 8-15 centů/stranu, což je velmi levné. Absolutně byly odstraněny CD a DVD – vše se ukládá na třech nezávislých serverech, vedle toho existuje ještě verze pro veřejnost.

Archivní pomůcky nově vznikají jen elektronicky, staré se naskenují a ve formátu PDF jsou zpřístupněny – je tak vyjádřena mj. úcta k práci předchůdců (jinak by bylo nutno pomůcky upravovat). Badatelé raději listují pomůckami v PDF, než v databázích. Dbá se na kvalitní popis (co nejvíc metadat), aby bylo snadné vyhledávání.

Vyvinut je systém pro sběr předávacích seznamů v elektronické podobě. Sami archiváři mají vliv na tvorbu informačních systémů s důrazem na migraci dat (např. katastru). Nejmladší generace badatelů nevnímá vztah mezi archivní pomůckou a samotnými archiváliemi, stírá se příslušnost dokumentů k registratuře (původci), archiv se tedy jeví jako masa jednotlivin na webu.

PhDr. Pavel Vimmer, CSc. ze Štátneho archívu Bratislava ve svém příspěvku „*Štátny archív a webová prezentácia*“ upozornil na skutečnost, že na Slovensku pouze tři archivy mají svoji internetovou prezentaci – Státní archivy (ŠA) Bratislava a Banská Bystrica a Slovenský národný archív. VadeMeCum (prezentace seznamu archivních fondů a dat archivních pomůcek firmy Bach) je zakoupeno, ale neslouží – jako kdyby neexistovalo.

Na informace archivů má každý občan nárok. Koncepce archivů z roku 2003 předpokládá vytvoření informačního portálu pod správou SNA. Takový portál však není otázkou okamžiku a archivy nemají důvod na něho „čekat“ – prezentace lze pořídit prakticky bez nákladů, je potřeba jen webový prostor. Ze zkušeností ŠA Bratislava vyplývá, že každá významná státní instituce má webovou prezentaci – není snad archiv významná instituce? Za tři roky stránky ŠA Bratislava navštívilo 14300 uživatelů. Dr. Vimmer dále pochválil část stránek Slovenského národního archívu a položil otázku, zda jsme jen úředníci, nebo archiváři, kteří vstupují do tvořivých procesů.

Viera Horváthová a Ing. Rajnička Latoová z banskobystričké pobočky ŠA Banská Bystrica připravili prezentaci na téma „*Digitalizácia v podmienkach banskobystrickej pobočky štátneho archívu*“. Digitalizovat je v podstatě nutnost, neboť podle zákona se

všechny dokumenty starší roku 1526 nesmí předkládat v originále. Instalovali počítač do badatelny, v systému ProArchiv firmy Bach zatím digitalizovali jednu archivní pomůcku. Při digitalizaci používají rozlišení 300 dpi, jeho další zvýšení už nemá vliv na tisk. Upozornili na další problémy digitalizace s osvětlením, objektivy, teplotou, vyvážením bílé apod.

Mgr. Martina Orosová z Archívu Pamiatkového úradu Bratislava priblížila svúj archiv „*O krok bližšie k archívu 21. storočia.*“ První studie informačního systému slovenského památkového ústavu pochází již z roku 1968, tehdy se uvažovalo o děrnoštítkovém řešení. Od roku 1982 byl v provozu podsystém na počítači SMEP. Nyní archiv používá systém Janus2000 – zatím jako jediný na Slovensku, státní archivy mají centrálně zakoupen systém Pro Archiv firmy Bach. Při výběru systému se podívali na požadavky archiváře – co vlastně chce? a požadavky badatele. Ostatní slovenské kolegy zaujalo představení systému Janus, zejména jeho hierarchického řešení a prezentace databází archivu – zde však probíhá v současné době přestavba stránek úřadu. Digitalizováno je 3500 plánů externím dodavatelem, které by měly být zapojeny do Janusu. M.Orosová pohovořila také o tvorbě tiskových sestav v Janusu, která se zdála zpočátku velmi složitá, nakonec se ukázala jako jednoduchá. Nakonec referující pozvala na den otevřených dveří v archivu, který se koná 23. října 2007.

Poslední referující, **Milan Antonič** z Archívu STV (Slovenskej televízie) Bratislava, nastínil problémy „*Digitalizácie Archívu STV*“. V cílovém stavu je nutné vše digitalizovat. Samotný archiv STV se skládá z několika fondů: audiovizuální (filmů, videozáznamů). U videozáznamů díky vývoji techniky jsou problémy při dlouhodobém ukládání (nutnost zabezpečit příslušná zařízení) a také často překvapující degradační vlivy na nosiče. Co nejdřív? Nejstarší video je třeba urychleně přepsat a uložit – ale jak a kam? „Malá digitalizace“ nepostačuje, musí se umožnit ukládání na velkokapacitní média s on-line přístupy. Jednou z možností jsou disková pole, v poslední době holografická média (zatím ve vývojovém stádiu). Kdo a kdy bude digitalizovat? M.Antonič v souvislosti se změnami v STV v r. 2003 hovoří o personálním aj. „tsunami“ – archiv není schopen digitalizaci zvládnout. Řešením by bylo vybudovat specializované pracoviště umožňující zhotovit plnohodnotné kopie z čehokoliv a uložit tyto dokumenty. Množství materiálu je enormní: u videa 110 tisíc nosičů s 68 tisíci hodinami záznamu (7 let a 7 měsíců). Filmů je 60 tisíc titulů s 22 tisíci hodinami. Celkem je tedy třeba digitalizovat přes 10 let záznamu. Odhadem 1 hodina záznamu zabere 10 GB, tj. celkem 1758 TB. , při nákladech na 1 GB kalkulovaných od 35 SK do 35 EUR – 36 milionů EUR. Závěrečná otázka Kde na to vzít? je velmi případná.

V závěrečné diskusi byla přečtena deklarace SSA, která se staví za stanovisko katedry PVH a odmítá změny archivního zákona. Na obranu Odboru archivov a registratúr MV vystoupil **dr. Vrteľ**, kde se pokusil vyvrátit některé fámy, které po archivech kolují a vyzvedl, že jedním z požadavků na akreditaci archivu je diplom o vzdělání a není důvod k znepokojení. Zakončil větou „těžko ztotožnit absolventa studia archivnictví s archivářem, tím se stává.“ Oponoval mu **Prof. Sokolovský**, který zdůraznil naprostou absenci odborné diskuse a dojem utajování. Novela se jistě dala vyřešit k všeobecné spokojenosti (např. směrem k podnikovým archivům není požadavek na vysokoškolské archivní vzdělání opravdu nutný, u ŠA je to na pováženou).

Zhodnocení a přínos cesty

Nedostatky a problémy: nevyskytly se.

Přínos cesty: Slovenské archivní dny jsou v mnohém inspirující. Jednak všeobecně přátelskou atmosférou (i přes ostrou diskusi), jednak i kvalitou přednesených příspěvků, z nichž mnohé budou rozhodně objevné i pro archiváře v ČR. Zajímavá je zvolená (a lehce uplatnitelná) metoda prezentace příspěvků – každý přednášející obdržel na krk mp3 diktafon a jeho řeč byla zaznamenána. Takto vytvořené příspěvky, promítané prezentace a fotografie z jednání obdrží každý účastník na CD/R, což je jistě levnější a také značně rychlejší, než neefektivní „publikace“ (do které dodá příspěvek vždy jen část referujících). Tak bude možné doplnit o nezachycené i tuto zprávu (bude zveřejněna v ročence ČAS 2007). CD/R bude po zaslání k dispozici po dohodě s výborem ČAS pravděpodobně na vyžádání.